

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

วิชาชีพนำชนิคร้ายแรง (ซึ่งการวิจัยนี้หมายความเฉพาะผิดบชวาและไมยราบยักษ์) ได้ก่อความเสียหายแก่ประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านชลประทาน กสิกรรม หรือประมง ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการกำจัดทำลายวัชพืชเหล่านี้เป็นจำนวนมาก รัฐจึงได้ตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหาวัชพืชนำชนิคร้ายแรงดังกล่าวจนถึงกับหามาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมกำจัด อย่างไรก็ตาม ปัญหาผิดบชวาและไมยราบยักษ์ก็ยังคงมีอยู่ จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว

จากสมมติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งตั้งไว้ว่า “ในปัจจุบัน วิชาชีพนำชนิคร้ายแรงได้ก่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมทางน้ำเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดวัชพืชนำชนิคร้ายแรงดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติเฉพาะต่าง ๆ แก่กฎหมายเหล่านี้ มิได้บัญญัติขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยตรง นอกจากนี้ แม้จะมีพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผิดบชวา พ.ศ. 2456 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการควบคุมกำจัดวัชพืชนำชนิคร้ายแรงอื่นๆ ทั้งที่วัชพืชนำชนิคร้ายแรงเหล่านั้นก่อความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมทางน้ำเช่นกัน อีกทั้งโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ต่ำเกินไปไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามผู้ละเมิดกฎหมายแต่อย่างใด ทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหามันใน ปัจจุบัน ไม่ประสบความสำเร็จ

การปรับปรุงเนื้อหาของพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา พ.ศ. 2456 ให้ครอบคลุมถึงปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงประเภทอื่นที่ก่อความเสียหายแก่แหล่งน้ำ ทางน้ำ รวมทั้ง นำมาตรการทางอาญาและมาตรการทางปกครอง ตลอดจนมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมมาใช้ จะสามารถแก้ไขปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงได้”

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่าสมมติฐานข้างต้นถูกต้อง กล่าวคือ

1) กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา พ.ศ.2456 พระราชบัญญัตินี้หากนำมาบังคับใช้เพื่อแก้ไข ป้องกันวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง โดยมีได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว จะเกิดข้อจำกัดต่อปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง กล่าวคือ

พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวามุ่งควบคุมแต่ผักตบชวาเท่านั้นไม่รวมถึง ไมยราบยักษ์ โดยกำหนดหน้าที่ให้บุคคลต้องเก็บทำลายผักตบชวาขึ้นฝั่งแควบนบกแล้วเผาไฟ เนื้อหาของกฎหมายดังกล่าวขัดต่อสภาพเศรษฐกิจ และเป็นการขัดขวางต่อการนำผักตบชวามาใช้ ประโยชน์ ทั้งโทษปรับตามกฎหมายนี้ก็ดำเนินไปในขณะนี้ ในด้านองค์กรผู้บังคับใช้ พบว่า ขาดความเหมาะสม เพราะตามพระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้กรมเจ้าท่า และกรมการปกครองเท่านั้น เป็นองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยมีได้บัญญัติให้กรมชลประทาน หรือกรมประมง ซึ่งมีหน้าที่ ตามกฎหมายในการดูแลรักษาแหล่งน้ำ ทางน้ำชลประทาน และเพื่อประโยชน์แก่การประมง เข้ามาเป็นองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย เป็นผลให้องค์กรทั้งสองไม่อาจใช้พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา พ.ศ.2456 เพื่อควบคุมกำจัดผักตบชวาในเขตแหล่งน้ำ ทางน้ำที่ตนเองรับผิดชอบดูแลได้

2) กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม ประกอบไปด้วย ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. 121 พระราชบัญญัติการเดินทางเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 พระราชบัญญัติชลประทานราษฎร์ พ.ศ.2482 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ.2485 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ.2507 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ.2526 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ

บ้านเมือง พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และข้อกำหนดท้องถิ่น

เนื้อหาของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม พบว่าสามารถนำมาปรับใช้กับการควบคุมวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะผักตบชวา หรือไมยราบยักษ์มิให้แพร่กระจายจากห้องที่หนึ่งไปยังอีกห้องที่หนึ่งได้เกือบทุกลักษณะ กล่าวคือกรณีของ “การพา” กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อมที่มีเนื้อหาปรับใช้ในการ “ห้ามพา” ได้แก่ มาตรา 18 พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ.2507 หากเป็นกรณีของ “การทิ้ง” ผักตบชวาหรือไมยราบยักษ์ลงในแหล่งน้ำ ทางน้ำ สาธารณะ กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อมที่มีเนื้อหาปรับใช้ในการห้ามทิ้งวัชพืชน้ำลงในแหล่งน้ำ ทางน้ำสาธารณะ ได้แก่ กฎหมายซึ่งห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอยลงในแหล่งน้ำ ทางน้ำ อันประกอบไปด้วย มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติรักษาคคลอง ร.ศ.121 มาตรา 119 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 15 พระราชบัญญัติรักษาคคลองประปา พ.ศ.2526 หากเป็นกรณี “การห้ามปลูกห้ามเลี้ยง” กฎหมายที่มีเนื้อหาสามารถปรับใช้ได้ในครั้งนี้ คือ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 มาตรา 17 พระราชบัญญัติรักษาคคลองประปา พ.ศ.2518 เป็นต้น

นอกจากนี้ การกำหนดหน้าที่ให้บุคคลควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง ซึ่งสามารถนำมาใช้ในกรณีนี้ได้ คือ ข้อกำหนดท้องถิ่นซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 พระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ.2495 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2528

ส่วนสภาพบังคับของกฎหมายควบคุมวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม โทษปรับ โดยส่วนใหญ่แล้วต่ำเกินไปในปัจจุบัน แต่ในส่วนโทษจำคุกยังคงมีความเหมาะสมอยู่

ในส่วนขององค์กรซึ่งมีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายมีจำนวนเพียงพอต่อการดูแลควบคุมบังคับใช้กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง และจากการวิเคราะห์เห็น

ได้ว่า องค์การผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงมีมากกว่า 1 องค์การ และอาจสังกัดต่างหน่วยงานกัน การบังคับใช้กฎหมายจึงมีลักษณะเป็นอิสระแก่กันโดยขาดการเชื่อมโยงประสานงานกัน อันเป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายของแต่ละหน่วยงานอาจซ้ำซ้อนกันได้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต่างบังคับใช้กฎหมายที่ตนมีอำนาจหน้าที่อยู่จะเป็นผลให้ผู้กระทำผิดอาจถูกดำเนินคดีได้หลายครั้ง

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยตรงขาดความเหมาะสมต่อการควบคุมแก้ไขปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง กฎหมายที่เหมาะสมต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงได้แก่กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม โดยกฎหมายที่เหมาะสมได้แก่ข้อกำหนดท้องถิ่น ซึ่งออกโดยราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพราะเป็นกฎหมายลำดับรอง ซึ่งสามารถออกมาเพื่อใช้ควบคุมและกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นได้ ประกอบกับราชการส่วนท้องถิ่นมีกระจายอยู่ทั่วราชอาณาจักร ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายลำดับรองเหล่านี้ โดยราชการส่วนท้องถิ่น จึงกระทำได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ไขปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยรัฐอาจกระทำได้ด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1) มาตรการทางกฎหมาย

1.1 สมควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา พ.ศ. 2456 เพราะเนื้อหาของกฎหมายล้าสมัยตลอดจนองค์การผู้บังคับใช้ก็ขาดความเหมาะสมต่อการบังคับใช้

1.2 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะต้นสังกัดของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจดูแลกำกับการปฏิบัติราชการขององค์การปกครองท้องถิ่นควรต้องเร่งรัดให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง กล่าวคือ ให้องค์การบริหารราชการส่วนตำบลออกข้อบังคับตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การ

บริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้สุขาภิบาลออกข้อบังคับสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ.2495 ให้เทศบาลออกเทศบัญญัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ให้องค์การบริหารราชการส่วนจังหวัดออกข้อบัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 ให้เมืองพัทยาออกข้อบัญญัติเมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2521 ให้กรุงเทพมหานครออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 เพื่อใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง

1.3 ในส่วนกฎหมายที่ใช้ควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อมฉบับอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นสมควรว่า

1) ด้านเนื้อหาและสภาพบังคับของกฎหมายโดยอ้อม

ในด้านเนื้อหาของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม ไม่สมควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวสามารถนำมาใช้ตีความเพื่อควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงได้ทุกชนิดอยู่แล้ว ส่วนในด้านของสภาพบังคับ ก็ยังไม่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงสภาพบังคับของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม เนื่องจากพระราชบัญญัติหลายฉบับแม้โทษปรับจะต่ำเกินไปแต่ก็ยังมีโทษจำคุก ซึ่งอาจบังคับใช้เพื่อข่มขู่ป้องกันมิให้มีการล่งละเมิดกฎหมายได้ นอกจากนี้ แม้พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ.2495 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 จะให้อำนาจสุขาภิบาล และองค์การบริหารราชการส่วนจังหวัดออกข้อบังคับสุขาภิบาล และข้อบัญญัติจังหวัดได้ โดยสภาพบังคับของกฎหมายลำดับรองทั้งสอง คือ ปรับไม่เกิน 100 บาท แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าต่ำเกินไปในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน อย่างไรก็ตามโทษปรับดังกล่าวก็ยังสามารถใช้ข่มขู่ป้องกันมิให้มีการล่งละเมิดข้อบังคับสุขาภิบาล และข้อบัญญัติจังหวัดได้ โดยการบังคับใช้โทษปรับแก่ผู้กระทำผิดอย่างสม่ำเสมอ

2) ด้านองค์กร

เนื่องจากความซ้ำซ้อนในด้านองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายในกรณีต่างฝ่ายต่างบังคับใช้กฎหมายซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน อันอาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำผิด ปัญหาในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่า องค์กรต่าง ๆ ที่บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม ควรจะต้องมีการประสานงานกันในระดับกรม และหน่วยงานในระดับปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอาจจะเป็นไปในรูปของคณะกรรมการ

3) การบังคับใช้กฎหมาย

องค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงโดยอ้อม ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะมีผลเป็นการปลูกฝังระเบียบวินัยในการบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ทางน้ำสาธารณะ เพราะการลงโทษเป็นการบอกแก่ประชาชนทั่วไปด้วยว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมควร นานเข้ากลายเป็นนิสัยไป ซึ่งผลในระยะยาว คือ รัฐจะมีประชาชนเป็นผู้ช่วยดูแลรักษาทางน้ำ แหล่งน้ำสาธารณะ

นอกจากนี้ควรมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ.28507 อย่างเคร่งครัดและเข้มงวด ในส่วนการนำเข้าพืชจากต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากภูมิภาคของโลกในแต่ละส่วน มีภูมิประเทศ และภูมิอากาศ ตลอดจนจนระบบนิเวศน์ที่แตกต่างกัน การปล่อยให้นำเข้าพืชจากต่างประเทศ โดยขาดการศึกษาอย่างถ่องแท้ อาจทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมภายในประเทศในระยะยาว ๆ ได้ ตัวอย่างของพืชต่างประเทศที่เข้ามาก่อความเสียหายแก่ระบบนิเวศน์ภายในประเทศ เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ หรือหญ้าจร เป็นต้น ที่เป็นดังนี้เพราะโดยสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศของไทย ซึ่งอยู่ในเขตร้อนชื้นมีฝนตกชุก และแดดออกตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นสภาพเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืชเกือบทุกชนิด ดังนั้น การนำเข้าพืชต่างประเทศใด ๆ เข้ามาปลูกภายในประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดจนแน่ใจว่าจะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ๆ

1.4 มาตรการทางการบริหาร

กระทรวงผู้เป็นต้นสังกัดของหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษา แหล่งน้ำ ทางน้ำ สาธารณะ เช่น กระทรวงคมนาคม ดูแลกำกับกรมเจ้าท่า ซึ่งมีหน้าที่ดูแลแหล่งน้ำ ทางน้ำที่ใช้ในการเดินเรือ หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้นสังกัดของกรมชลประทาน มีหน้าที่ดูแลรักษา ทางน้ำชลประทานจะต้องดูแลกำกับและเร่งรัดให้หน่วยงานเหล่านี้ดูแลรักษา ทางน้ำ ตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ หากหน่วยงานระดับปฏิบัติการมีปัญหาอุปสรรคข้อใดในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย จะต้องรายงานให้กรมและกระทรวงผู้เป็นต้นสังกัดทราบ เพื่อให้ต้นสังกัดแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าว รวมทั้งขอรับการสนับสนุนทรัพยากรที่ขาดแคลน ไม่ว่าจะเป็นกำลังคน งบประมาณ หรือเครื่องมือ โดยกระทรวงต้นสังกัดต้องติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานผู้มีหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

1.5 มาตรการทางการศึกษา

1) ให้การศึกษาแก่ประชาชนถึงภัยของวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงที่มีต่อระบบนิเวศน์ทางน้ำ ว่ามีผลเสียหายต่อแหล่งน้ำ ทางน้ำสาธารณะอย่างไร ซึ่งอาจสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนในเรื่องสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลในการควบคุมแก้ไขปัญหวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงในระยะยาว เพราะหากผู้ซึ่งได้รับการปลูกฝังการศึกษาตระหนักถึงผลร้ายอันเกิดจากปัญหวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงแล้ว บุคคลเหล่านั้นก็จะเข้าช่วยควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง

2) ให้การศึกษาการใช้ปุ๋ยเคมีกับเกษตรกร โดยภาครัฐกระทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ หรือหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรตำบล อำเภอ หรือจังหวัด รวมทั้งขอความร่วมมือจากภาคเอกชน เช่น บริษัทขายปุ๋ย คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ในเรื่องการให้ความรู้ในการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพิ่มผลผลิตว่าควรใช้ในระดับใดจึงจะไม่ก่อให้เกิดปุ๋ยเกินส่วนที่พืชนำไปใช้ไม่หมด และอาจถูกชะล้างลงสู่แหล่งน้ำ ทางน้ำ สาธารณะกลายเป็นสารอาหารของพืชน้ำ เป็นผลให้วัชพืชดังกล่าวเจริญเติบโตจนกลายเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมทางน้ำ

3) ภาครัฐต้องให้ความสนับสนุนในด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นในการนำเอาวิชาชีพน้ำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ โดยเน้นถึงความพร้อมของคนในท้องถิ่นที่มีต่อเทคโนโลยีนั้นเป็นสำคัญ

4) รัฐต้องเร่งพัฒนาวิจัยถึงวิธีการนำเอาวิชาชีพน้ำชนิดร้ายแรงมาใช้ประโยชน์ โดยมุ่งเน้นไปที่เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อสภาพสังคม และเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นสำคัญ โดยไม่พึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้คนในท้องถิ่นเกิดความนับถือในการพึ่งพาตัวเอง รวมทั้งมีทางเลือกในการนำเอาวิชาชีพน้ำชนิดร้ายแรงมาใช้ได้มากขึ้น ทั้งนี้ เพราะเทคโนโลยีในการนำเอาวิชาชีพน้ำมาใช้ประโยชน์นั้น เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงศักยภาพของคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

1.6 มาตรการทางสังคม

1) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันกำจัดทำลายวิชาชีพน้ำชนิดร้ายแรงที่ขึ้นอยู่กับแหล่งน้ำ ทางน้ำสาธารณะ เช่น กรณีที่ภาครัฐขอความร่วมมือประชาชนช่วยกำจัดทำลายผักตบชวาในคลองในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นอกจากนี้ภาครัฐควรมีนโยบายอื่น ๆ ในการขอความร่วมมือจากภาคเอกชนอีก เช่น จัดการประกวดความสะอาดของคลองระหว่างท้องถิ่น หรือการขอความร่วมมือโดยขอความช่วยเหลือจากผู้ของท้องถิ่น เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ในการชี้แนะให้ประชาชนเข้าร่วมในการกำจัดทำลายวิชาชีพน้ำชนิดร้ายแรงในลำคลอง

2) ส่งเสริมให้เอกชนรวมตัวกันเพื่อรักษาดูแลรักษาแหล่งน้ำ ทางน้ำสาธารณะ ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นของตน โดยมีองค์กรภาครัฐเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน การรวมตัวดังกล่าวของภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอำนวยความสะดวกของขั้นตอนการรวมตัว การจัดหาเครื่องมือเครื่องมืตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ตัวอย่างของกรณีนี้ เช่น การรวมตัวของผู้นำชลประทาน เป็นสมาคมผู้นำน้ำ ซึ่งเป็นการรวมตัวของเกษตรกรผู้นำชลประทาน โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งคือการบำรุง รักษาดูแลคลองชลประทาน หรือกรณีของการรวมกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ในกรณีของการดูแลรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ซึ่งเกิดจากการริเริ่มโครงการของกลุ่มราษฎรข้างต้น

1.7 มาตรการทางเศรษฐศาสตร์

มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในส่วนนี้จะแยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ กรณีผลกระทบภายนอกเชิงลบ และผลกระทบภายนอกเชิงบวก ซึ่งจะกล่าวโดยลำดับ ดังนี้

1) กรณีผลกระทบภายนอกเชิงลบ

รัฐต้องนำหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” มาใช้เพื่อเรียกร้องให้ผู้ซึ่งก่อหรือเกี่ยวข้องกับปัญหาวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงจนเกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมทางน้ำให้ชดเชยบรรดาค่าใช้จ่ายของรัฐที่เสียไปในการควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงที่เขาเป็นต้นเหตุก่อขึ้น

2) กรณีผลกระทบภายนอกเชิงบวก

ก. การยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประการ ซึ่งเก็บจากผู้บริโภคในแหล่งน้ำ ทางน้ำ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าใช้น้ำชลประทาน ค่าใบอนุญาตทำการประมงในที่อนุญาต ในกรณีที่บุคคลนั้นช่วยควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงในแหล่งน้ำ ทางน้ำนั้น

ข. การให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ช่วยควบคุมกำจัดวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง โดยภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ตัวอย่างเช่น กรณีของประเทศออสเตรเลีย หากเอกชนรายใดจะกำจัดทำลายไมยราบยักษ์ รัฐจะให้เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวครึ่งหนึ่ง เป็นต้น

ค. ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ประกอบการ ซึ่งใช้วัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า

ง. รัฐบาลรับซื้อวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงมาผลิตสินค้าในกรณีที่กิจการนั้นต้องลงทุนสูงหรือมีกำไรน้อยจนเอกชนไม่อาจจัดทำ หรือรับซื้อวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรงเหล่านั้น มากำจัดทำลายวัชพืชน้ำชนิดร้ายแรง